

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
14/714

Dato
7 NOV 2014

Lille Lindland kraftverk i Risør kommune - klage på avslag

Songe Træsliperi AS, Erik Lindland og Risør kommune klager i brev av hhv. 3.1.2014, 3.1.2014 og 28.2.2014 på Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) avslag av 18.12.2013 på søknad om tillatelse til bygging av Lille Lindland minikraftverk.

NVE har vurdert klagene uten å finne grunnlag for å omgjøre sitt vedtak, og har oversendt saken til departementet i brev av 28.3.2014.

1. Bakgrunn

Songe Træsliperi AS søkte 8.10.2012 om tillatelse til å bygge Lille Lindland minikraftverk.

Lille Lindland minikraftverk vil utnytte et fall på 72 m i Nærestadelva, mellom inntak på kote 104 og kraftstasjon på kote 32. Kraftverket er etter hovedalternativet planlagt med en slukeevne på 1000 l/s, som tilsvarer 60 % av middelvannføringen, og installert effekt på 0,5 MW. Det er planlagt å reetablere en dam ved Breteberg som vil fraføre vann fra Gjerstadvassdraget. Det er foreslått slipp av minstevannføring forbi inntaket i Nærestadelva på 100 l/s hele året. Kraftverket vil med dette gi en årlig produksjon på rundt 2,4 GWh. Det er også fremmet to alternative utbyggingsløsninger med slukeevner på hhv. 48 % (alternativ 2) og 36 % (alternativ 3) av den beregnede middelvannføringen. Kraftverket vil med de reduserte slukeevnene gi en årlig produksjon på rundt 2,0 GWh eller 1,7 GWh avhengig av alternativ.

Nærestadelva er del av Vegårsvassdraget som ble vernet i Verneplan III for vassdrag (1986). Lille Lindland minikraftverk vil også fraføre vann fra Gjerstadvassdraget som ble vernet i Verneplan I for vassdrag (1973). I stortingsvedtak av 18. februar 2005 ble det åpnet for

konsesjonsbehandling av kraftverk med installert effekt opp til 1 MW i vernede vassdrag under forutsetning av at utbyggingen ikke kommer i strid med verneverdiene.

Risør kommune, Aust-Agder fylkeskommune og Fylkesmannen i Aust-Agder er positive til en utbygging av Lille Lindland minikraftverk på visse forutsetninger. Vegårshei kommune mener at flere forhold må utredes nærmere. Forum for Natur og Friluftsliv i Aust-Agder mener kraftverket kan gi negative konsekvenser for fisk og er kritisk til at det gis konsesjon. Astrid Myhre er i mot at det gis konsesjon bl.a. på grunn av virkninger på biologisk mangfold ved fraføring av vann fra Nærestad- og Gjerstadvassdraget. Flere privatpersoner har merknader til ulike forhold ved en utbygging av kraftverket.

NVE mener at konfliktene ved en utbygging av Nærestadelva er betydelige, og at de to største utbyggingsalternativene vil frata vassdraget størsteparten av den naturlige vannføringsdynamikken på den berørte strekningen. NVE mener at tiltakets inngrep i området må tillegges stor vekt selv om søknaden ikke kan avslås utelukkende med henvisning til at verneverdiene blir vesentlig berørt. Etter NVEs vurdering vil tiltaket ha store landskapsmessige konsekvenser og gi lite kraftproduksjon til en svært høy kostnad. NVE finner etter en helhetsvurdering at ulempene ved bygging av Lille Lindland minikraftverk er større enn fordelene og at konsesjon ikke kan gis, jf. vannressursloven § 25.

2. Klagen

Songe Træsliperi AS, Erik Lindland og Risør kommune har klaget på NVEs avslag på søknaden om tillatelse til bygging av Lille Lindland minikraftverk. Vedtaket ble også påklaget av Aust-Agder fylkeskommune, men NVE vurderte fylkeskommunen til ikke å ha rettslig klageinteresse i saken.

Argumentene i klagen fra Songe Træsliperi AS kan oppsummeres slik:

- Etter klagers vurdering er konfliktene ved en utbygging små.
- Elvestrekningen som berøres i Nærestadvassdraget utgjør bare om lag 1 km av en total utstrekning på flere titalls kilometer.
- Klager mener at utbyggingen ikke vil ha nevneverdige virkninger på vassdragets naturlige vannføringsdynamikk.
- Klager mener at reetableringen av attholddammen vil ha vesentlig større fordeler for Lille Lindland minikraftverk enn ulempene for Gjerstadvassdraget.
- Klager mener at Lille Lindland minikraftverk vil bidra til at eksisterende dammer og kulturminner i vassdraget blir vedlikeholdt på best mulig måte.
- Klager viser til at Risør kommune, Aust-Agder fylkeskommune og Fylkesmannen i Aust-Agder er positive til kraftverket.

Argumentene i klagen fra Erik Lindland kan oppsummeres slik:

- Klager viser til at Risør kommune og Fylkesmannen i Aust-Agder anbefaler at det gis konsesjon.
- Klager mener at Lille Lindland kraftverk ikke vil være i strid med vassdragsvernet.

- Klager mener at rørgaten vil forenkle adkomsten både for grunneiers skogforvaltning og for fotturer i området.
- Klager uttaler at Lille Lindland kraftverk vil bidra til å styrke næringsgrunnlaget for gården. I følge klager vil kraftverket også ha en betydelig samfunnsmessig nytteverdi.

Argumentene i klagen fra Risør kommune kan oppsummeres slik:

- Risør kommune mener at fordelene ved Lille Lindland minikraftverk overgår ulemperne.
- Risør kommune viser til at klima er et viktig tema i både kommunal og regional plan.

3. Departementets merknader

Vegårsvassdraget ble vernet i Verneplan III for vassdrag (1986) og Gjerstadvassdraget ble vernet i Verneplan I for vassdrag (1973). Det kan ikke gis tillatelse til en utbygging som vil være i strid med vassdragsvernet, jf. vannressursloven § 35 første ledd, punkt 5 og 8.

Tillatelse til en utbygging kan også bare gis om *fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser*, jf. vannressursloven § 25. Departementet vil drøfte de merknader fra klagerne som er nødvendig for å begrunne avgjørelsen.

Departementet kan også ta hensyn til andre forhold som ikke er tatt opp av klagerne.

Lille Lindland minikraftverk vil bidra med en årlig produksjon på inntil 2,4 GWh avhengig av utbyggingsalternativ. Kraftverket vil gi positive ringvirkninger lokalt og varige inntekter til søker og kommune.

I Olje- og energidepartementets *Retningslinjer for små vannkraftverk* (2007) heter det: *"Stortinget har vedtatt at det kan gis konsesjon for kraftverk med installert effekt mindre enn 1 MW (3 MW i Bjerkreimsvassdraget) under forutsetning at en utbygging ikke svekker verneverdiene. Dersom utbyggingen vil gå utover verneverdiene, kan NVE avslå konsesjon uten ytterligere saksbehandling. Hensynet til verneverdiene har avgjørende betydning ved konsesjonsbehandlingen og det vil derfor bare unntaksvis bli gitt konsesjon til kraftverk i vernede vassdrag"*.

I beskrivelsen av vernegrunnlaget for Vegårsvassdraget i St.prp. nr. 89 (1984-1985), *Verneplan III for vassdrag*, vises det blant annet til områdets verdi for kulturminner og friluftsliv. Vernegrunnlaget for Gjerstadvassdraget er i liten grad beskrevet, men også her skal kulturminner og friluftsliv være en viktig del av vernegrunnlaget.

Etter NVEs vurdering vil tiltaket medføre betydelige terrenginngrep. NVE viser til at rørgata krever en del sprengning og at inntaksløsningen vil gi store lokale inngrep.

NVE mener at hovedalternativet og alternativ 2 for Lille Lindland minikraftverk har høye slukeevner sett i forhold til middelvannføringen i det verna vassdraget. NVE mener at alternativ 3 har en slukeevne som kan være akseptabel, men at med foreslått minstevannføring er også dette vannuttaket konfliktfylt.

I følge tiltakshaver vil dammen ved Brenteberg kun redusere vannføringen i Gjerstadvassdraget ved lave vannføringer. NVE mener imidlertid at det er svært uheldig at Gjerstadvassdraget får redusert vannføring over en lang elvestrekning ved lave vannføringer. NVE viser til at overføringen også vil redusere vannføringen i et eksisterende vannkraftverk i Gjerstadvassdraget.

NVE mener at gjenoppføringen av dammen ved Brenteberg, som vil fraføre vann fra Gjerstadvassdraget, må anses som et nytt tiltak. NVE viser til Ot.prp. nr. 39 *Lov om vassdrag og grunnvann* (1998-1999), der det fremgår av merknadene til § 35 at nye dammer i vernede vassdrag normalt ikke skal tillates.

Departementet mener det må legges til grunn at Lille Lindland kraftverk vil ha negative konsekvenser som følge av tekniske inngrep i og langs det verna vassdraget. Videre vil utbyggingen medføre redusert vannføring på elvestrekninger i to vernede vassdrag. En ev. utbygging med redusert slukeevne vil redusere konflikten, men samtidig vil fordelene også reduseres.

Etter departementets vurdering er ulempene i form av landskapsinngrep i og langs det verna vassdraget og fraføringen av vann fra to verna vassdrag større enn det relativt beskjedne bidraget til ny fornybar energi og andre fordeler ved en utbygging.

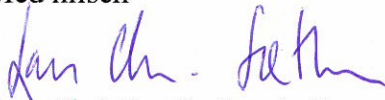
Etter en helhetsvurdering finner departementet at fordelene og nytten ved tiltaket er mindre enn skadene og ulempene for allmenne interesser. Vilkåret for konsesjon er således ikke oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

4. Departementets vedtak

Klagene fra Songe Træsliperi, Erik Lindland og Risør kommune tas ikke til følge. NVEs vedtak av 18.12.2013 om å avslå Lille Lindland minikraftverk opprettholdes.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Vegard Hotvedt Strømsvåg
seniorrådgiver

Kopi til:

Norges vassdrags- og energidirektorat
Fylkesmannen i Aust-Agder

Adresseliste

Songe Træsliperi AS c/o Arendals Fossekompani ASA v/Thor Gabrielsen	Postboks 280	4803	ARENDAL
Gården Lindland Øvre v/Erik Lindland	Lindland Øvre	4909	SONGE
Risør kommune	Postboks 158	4952	RISØR